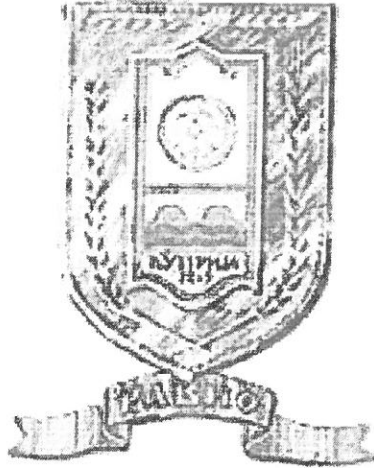

ОПШТИНА ЂУПРИЈА

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА ИЗБЕГЛИХ, ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА И ПОВРАТНИКА ПО ОСНОВУ СПОРАЗУМА О РЕАДМИСИЈИ У ОПШТИНИ ЂУПРИЈА (2021-2026)

Ђурђија, април 2021. год.

САДРЖАЈ		страна
УВОД		3
Шта је Локални план акције за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу уговора по реадмисији?		4-6
Сажетак – Резиме		6-7

Поглавље I

1.Основни подаци о општини Ћуприја	7-9
2.ПРОСТОРНО СОЦИОДЕМОГРАФСКИ РАЗВОЈ	9
2.1.Динамика становништва	9
2.2.Динамика домаћинства	9
2.3.Главни облици и правци миграција становништва	9-10
2.4.Демографија данас	11
2.5.Етничка структура становништва	11
2.6.Економска ситуација и запосленост	12-13
2.7.Образовање, култура, туризам	13

Поглавље II

1.ПОДАЦИОИЗБЕГЛИМИИНТЕРНОРАСЕЉЕНИМЛИЦИМА УОПШТИНИЋУПРИЈА	14
1.1.Подаци о избеглицама и ИРЛ	14
1.2.Структура избеглих и ИРЛ	15-19
1.3.Облик смештаја	20
2.ДОСАДАШЊЕ АКТИВНОСТИ	20
2.1.Досадашње активности општине	20
2.2.Досадашње активности повереништва	20-21
2.3.Потребе избеглих лица	22
2.4.Економске миграције у Општини Ћуприја	22-23

Поглавље III

1.АНАЛИЗА СТАЊА И КЉУЧНИХ АКТЕРА	24
1.1.SWOT анализа	25
1.2.Анализа заинтересованих страна	26
1.3.Анализа проблема	26
2.Приоритетне групе	27
3.Општи и специфични циљеви	27
ТАБЕЛА ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА	28-30
4.Аранжмани за имплементацију локалног акционог плана	30
5.Мониторинг и евалуација	32

УВОД

Локални акциони план за решавање питања избеглих ,интерно расељених лица (ИРЛ) и повратника по основу Споразума о реадмисији је стратешки и акциони документ којим се утврђује потреба ових категорија лица и предвиђају мере и активности Општине Ћуприја у циљу унапређења њиховог положаја.Предходни локални акциони план је био усвојен на период 2016-2020 година и препозната је потреба за израдом новог плана јер су предходне испланиране активности реализоване у потпуности. Последњих двадесетак година, од збивања у бившим југословенским републикама и на Косову и Метохији, уточиште на територији наше општине нашло је преко хиљаду избеглих, прогнаних и интерно расељених лица. Већи део ове популације остао је да живи и интегрисао се у нашој локалној заједници, али постоји још знатан број породица које живе у изузетно тешким социјално-материјалним условима. Немају решено стамбено питање, без прихода су или са минималним надокнадама недовољним да себи и својој породици обезбеде основне услове за живот. Од првог дана доласка избеглих а касније и интерно расељених лица на подручје општине Ћуприја предузете су мере пружања помоћи смештајем у друштвеним и приватним просторијама, проналажењем радних места и доделом потребних средстава за обезбеђење основа за нормалан живот. Локални акциони план (2016-2020) за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу споразума о реадмисији је у потпуности реализован али се указала потреба да локална самоуправа додатно помогне - избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима по основу споразума о реадмисији и обезбеди услове за што квалитетнији живот у локалној заједници. Нови Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу споразума о реадмисији представља анализу постојећег стања и план активности чија је реализација од изузетног значаја за побољшање квалитета живота ових лица. Главни правац нашег деловања, формулисан у овом документу, односи се на обезбеђење услова за локалну интеграцију, решавањем основних потреба избеглих и интерно расељених лица и њихових породица, као и обезбеђење услова за локалну реинтеграцију повратника и њихових породица. Основни циљ локалне интеграције и реинтеграције је обезбеђивање могућности избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима за економску и социјалну равноправност са свим осталим грађанима и за достојанствен живот у заједници. Најновија искуства указују на потребу за интезивном сарадњом са релевантним страним и домаћим институцијама/организацијама на националном и локалном нивоу. У циљу достизања потребног нивоа сарадње, неопходно је да локалне институције у те сврхе ангажују одређена средства, пре свега у форми времена и расположивости. Улога локалне самоуправе је кључна за успешан почетак и одвијање овог процеса.

Шта је Локални план акције за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу уговора по реадмисији?

У овом документу под процесом локалног акционог планирања унапређења положаја избеглих¹, интерно расељених лица² (ИРЛ) и повратника по основу споразума о реадмисији³ подразумевамо процес доношења одлука о томе које промене значајне за живот избеглих, интерно расељених лица и повратника намеравамо да остваримо у свом локалном окружењу у току предвиђеног временског периода. Тај процес се заснива на идентификовању најбољег начина ангажовања капацитета свих социјалних актера у заједници у планирању и примени плана. Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника посматрамо као резултат процеса планирања или планску одлуку којом су дефинисани основни начини остваривања циљева развоја ове области живота локалне заједнице. У оквиру овог документа, под избеглим и интерно расељеним лицима подразумевају се сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању, због рата на простору бивших југословенских република и бомбардовања Косова и Метохије, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије, али и даље имају нерешене егзистенцијалне проблеме настале у току избегличког статуса. Повратници су сви они грађани Републике Србије који су изгубили или нису имали право боравка у земљама ЕУ.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника у општини Ћуприја, настао је као резултат учешћа у пројекту подршке институцијама Владе Републике Србије које су надлежне за избегла и интерно расељена лица. Решавање проблематике повратника спроведена је у оквиру пројекта "Јачање капацитета Републике Србије на пољу миграција".

¹ Према Конвенцији УН о статусу избеглице (1951), избеглица је особа која је из основаног страха да ће бити прогоњена због своје расе, националне припадности, припадности одеђеној друштвеној групи или због политичког уверења, напустила своју државу и не може или због поменутог страха не жели да се у њу врати. Појам избеглице је Протоколом из 1967. год. проширен и на особе које су биле изложене ратним страдањима или другим облицима насиља и зато одлучиле или биле принуђене да напусте своју државу. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Refugee>)

² Интерно расељене особе су оне које су биле присиљене да напусте своје домове, али су остале у границама своје државе. Разлози због којих су били присиљени да напусте своје домове могу бити различити: рат, насиље, угрожавање људских права, политички прогон или природне катастрофе (земљотрес, поплава исл.). Зато што се налазе у границама своје земље, могућности њихове међународне заштите су ограничене. Иако их, за разлику од избеглица, не штити Специјална конвенција УН, и даље их штите национални закони, међународно хуманитарно право и међународни правни акти у области људских права. (http://www.articleword.org/index.php/Displaced_person)

³ Према Споразуму о реадмисији са ЕУ, повратник је лице које не испуњава или више не испуњава важеће услове за улазак, боравак или настањење на територији чланице ЕУ, уколико је доказано или ако је могуће на основу података поднетих prima facie доказа веродостојно претпоставити да је то лице држављанин Србије

Општи циљ пројекта је проналажење решења на нивоу државе која ће пружити подршку Влади Републике Србије да на ефикасан и одржив начин одговори на потребе избеглих, ИРЛ и повратника.

Пројекат је финансирала Европска унија, а спровела Међународна организација за миграције (ИОМ). Корисници Пројекта су биле институције Владе Републике Србије које су надлежне за избегла и интерно расељена лица: Комесаријат за избеглице Републике Србије, Министарство за Косово и Метохију и Министарство рада, запошљавања и социјалне политике, као и друга надлежна министарства, општинска повереништва за избеглице и одабране општине/градови. *Стратешки оквир* пројекта одређен је у складу са политиком и правцима деловања дефинисаним Националном стратегијом за решавање питања избеглих и ИРЛ, Стратегијом о реинтеграцији повратника по Споразуму о реадмисији, Стратегијом за управљање миграцијама и другим националним стратешким документима од значаја за ову област.

У циљу координираног рада, коришћења научених лекција и најбољих пракси, овај пројекат узима у обзир постојеће пројекте изградње капацитета на локалном нивоу, а нарочито оне који су у домену социјалне, економске и стамбене политике. Креирање и спровођење локалних акционих планова за унапређење положаја избеглих, ИРЛ и повратника овде се третира као део ширег механизма смањења сиромаштва и социјалне искључености осетљивих друштвених група. Локални план акције за унапређење положаја избеглица, ИРЛ и повратника, са детаљном разрадом активности, доноси се на период од 2021. до 2026. године. Процес израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, ИРЛ и повратника у општини Ћуприја, заснивао се на интерактивном приступу чије су основне методолошке карактеристике да је:

- Локални – спроведен је у локалној заједници, уважава локалне специфичности и прилагођен је ситуацији у локалној заједници;
- Партиципативан – укључио је различите битне актере процеса друштвено организоване подршке избеглим, ИРЛ и повратницима у локалној заједници;
- Утемељен на реалним околностима, расположивим ресурсима и потребама унапређење положаја избеглих, ИРЛ и повратника;
- Користи савремене методе планирања и анализе свих важних елемената потребних за доношење одлука;
- Подстиче одговоран однос различитих друштвених актера у локалној заједници.

За потребе процеса, прикупљање и анализу основних података о положају и потребама избеглих, ИРЛ и повратника у општини Ћуприја, коришћени су следећи извори: резултати из Упитника за породице избеглих лица у 2012. години, статистички подаци, различити извештаји и документи, подаци Комесаријата за избеглице имиграције Републике Србије, Општинског повереништва за избеглице, Црвеног крста, локалних невладиних организација итд. У складу са Одлуком о приступању изради локалног Акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу споразума о реадмисији у општини Ћуприја (2021-2026), нацрт Акционог плана обрадио Одељење за послове органа општине, општу управу и заједничке послове, повереник Комесаријата за избеглице и миграције Општине Ћуприја Робертино Станојловић, а на нацрт добијено позитивно мишљење Одељења за друштвене делатности, привреду и локални економски развој, Одсека за локални економски развој.

Ангажовањем Савета за миграције општине Ћуприја, представника Општинске управе општине Ћуприја, Националне службе за запошљавање, Центра за социјални рад, Црвеног крста, различитих институција, организација и група, укључујући и групе потенцијалних корисника/ца који су повремено учествовали у консултативном процесу остварени су позитивни резултати које треба унапредити у наредном периоду у остваривању овог програма. Посебну захвалност изражавамо Комесаријату за избеглице и миграције Републике Србије.

Сажетак – Резиме

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица (ИРЛ) у општини Ћуприја настао је као резултат учешћа општине у пројекту Поддршка институцијама Владе Републике Србије које су надлежне за наведена лица. Локални акциони план за унапређење положаја наведених лица доноси се на период од шест године.

Општина Ћуприја простире се на површини од 28.738,17 хектара и према попису из 2011. године има 30.645 становника. Доминантно је рурална средина са 15 сеоских насеља и Ћупријом као центром општине. На територији општине су три основне школе са подручним одељењима, три средње школе (гимназија, средња медицинска и техничка школа), једна виша (виша медицинска школа), нижа музичка школа и школа за музичке таленте. На територији општине Ћуприја према подацима Националне службе за запошљавање Републике Србије укупан број незапослених лица износи 2.811, а од тог броја интерно расељена лица 30, ниједно избегло лице није на евиденцији завода и једно лице повратник из иностранства по споразуму о реадмисији. На територији општине тренутно постоји 431 носиоца новчане социјалне помоћи. Имајући у виду чињеницу да се у оквиру ЈАП-а, под избеглим и ИРЛ подразумевају сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије, можемо рећи да у Ћуприји ова популација чини око 2,65 % укупног становништва. Прве избеглице на територију општине Ћуприја дошле су из Хрватске и БиХ у периоду 1991-1992 од којих се формирала евиденција од укупно 835 избеглих лица којима је признат статус на територији општине. У периоду 1995-1996 формира се евиденција од 489 прогнаних лица који су ратом захваћеним подручјем дошли из Р. Хрватске, а ИРЛ са КиМ и на територију општине су почела да долазе у периоду од 1999 године и касније тако да тренутно на територији општине борави 769 лица. Наведени подаци су из базе пописа становништва 2011. године и евиденције повереника за избеглице и Црвеног крста. Одређени број лица се већ интегрисао у нашу средину.

У општини Ћуприја не постоје колективни центри и већина наведених лица су смештена у приватном смештају, изнајмљеним становима, безусловним кућама. Економско стање у општини Ћуприја и ресурси са којима се располаже ограничавају деловање за решавање проблема наведених лица. Но и поред тога у ЈАП за унапређење положаја избеглих и ИРЛ дефинисали смо један општи циљ који је реално могуће остварити у периоду од 2021.-2026. године и то:

Побољшање социјално економског положаја избеглица, интерно расељених лица и повратника по споразуму о реадмисији на територији општине Ћуприја кроз програме стамбеног збрињавања и економског оснаживања и осамостаљивања.

Из овако дефинисаног општег циља изведена су 4 специфична циља:

1. У периоду од 2021-2026 године помоћи стамбено збрињавање за најмање 10 породица избеглица, интерно расељених лица и повратника по споразуму о реадмисији кроз програм откупа сеоских домаћинства.
2. У периоду од 2021-2026 године помоћи стамбено збрињавање за најмање 2 породице избеглица, интерно расељених лица и повратника по споразуму о реадмисији кроз програм доделе и изградње монтажних кућа (на приватном грађевинском земљишту)
3. У периоду од 2021-2026 године помоћи стамбено збрињавање за најмање 4 породице избеглица, интерно расељених лица и повратника по споразуму о реадмисији кроз програм доделе пакета грађевинског материјала за завршетак започете градње или адаптацију постојећег неусловног стамбеног објекта.
4. У периоду од 2021-2026 године помоћи економско оснаживање и осамостаљивање најмање 6 породица избеглица, интерно расељених лица и повратника по споразуму о реадмисији кроз програм доделе пакета доходних активност.

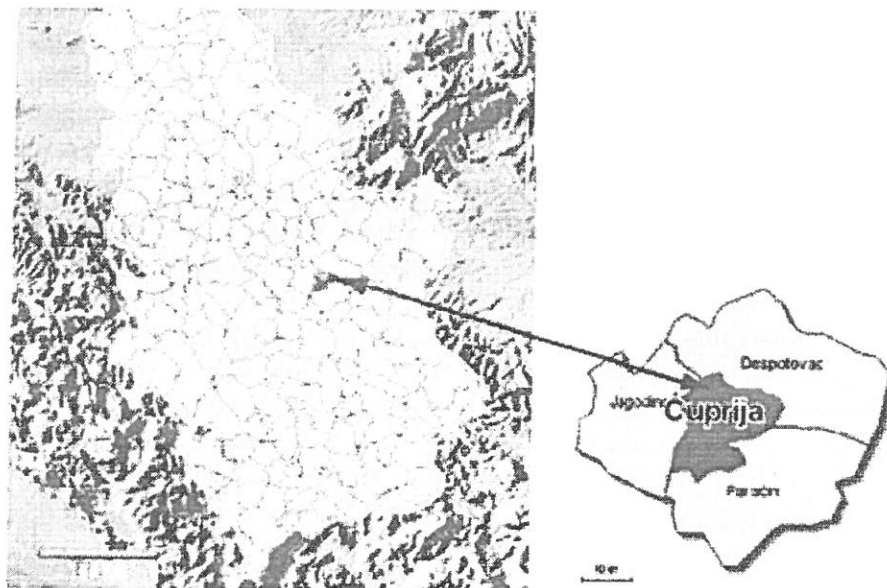
Поглавље I

I.1. Основни подаци о општини Ћуприја

Површина општине Ћуприја износи 287 км². Налази се на надморској висини од 123 м, на географској дужини од 43°56' и географској ширини од 21°22'. Удаљена је од Београда 147 км, а од Ниша 98 км и до ње се може доћи ауто-путем Е-75. Општина има 18 месних заједница од тога 3 градске и 15 сеоских (табела 2). Према подацима Завода за статистику Републике Србије из 2011.год. број становника износио је 30.645. а сам град 19.471.(табела 1).Ћуприја је равничарски, низијски и средњосрбијански град, налази се у долини у централном делу Србије између друмског и железничког пута Београд-Ниш. Лежи на обронцима Јухора, Јужнокучајских и Бељаничких масива. Кроз град протиче река Велика

Морава и река Раваница. Пuteви из Ћуприје разилазе се у више праваца што пружа велике могућности за сарадњу у свим областима са општинама у ближој и даљој околини и говори о њеном извредном геостратешком положају. Граничи се са Јагодином, Параћином и Деспотовцем. Ћуприја има одличан геостратешки положај на раскрсници саобраћајног пута познатог као коридор 10, ауто-пута Е-75 који спаја источну са западном Европом, плодно пољопривредно земљиште, повољне услове за сточарство, значајне шумске потенцијале, погодне локације за формирање саобраћајно-трговинско-индустријских терминала.

Слика 1. – Диспозиција општине Ћуприја

Табела 1.

Попис 1971.год.	Попис 1981.год.	Попис 1991.год.	Попис 2002.год.	Попис 2011.год.
36.529	38.841	38.747	33.567	30.645

Извор: Завод за статистику Републике Србије
Број становника по сеоским месним заједницама,

Табела 2.

месна заједница	Вирине	Бигреница	Крушар	Сулска	Влашка	Багинац	Сење	Мијатовач	Кованица	Паљане	Остриковац	Дворица	Јовац	Иванковац
Број стан.	1228	1190	1662	1662	800	1133	1338	1803	214	598	513	213	1153	252

1.2.ПРОСТОРНО СОЦИОДЕМОГРАФСКИ РАЗВОЈ

2.1.Динамика становништва

Становништво поморавља повећано је у периоду између првог и последњег пописа после Другог светског рата (миграције изазване индустријализацијом). Након тога Поморавље показује знаке засићености и постаје миграционо пасивно подручје. Популациони раст слабог интезитета забележен је у свим међупописним периодима, изузев у попису 1971-1981.године. Наиме од 80-тих година започео је тренд опадања укупног броја становника у Поморављу као целини. На основу наведене динамике популациони потенцијал у Поморављу смањили су удео у укупном становништву Централне Србије. Према процени статистичара, умерен тренд раста становништва Поморавља настављен је и после 90-тих година. Укупну популациону динамику градских насеља и општинских центара у Поморављу после Другог светског рата одликује релативна уједначеност са растом становништва у градовима и општинским центрима. Популациона динамика у општинским центрима је сагласна расту градског становништва Поморавља, јер су сви општински центри, истовремено и градска насеља, а остали градови су популационо мали. Наведени подаци показују изражено регионално диференцирање у динамици, потенцијалима и размештају урбаног становништва, што се одражава на диспропорције према демографском развоју руралних простора. Анализа популационе динамике по заједницама насеља у општини Ћуприја показује да је у периоду после Другог светског рата популациони раст тренд концентрације становништва евидентан.

2.2.Динамика домаћинства

Стопе раста домаћинства забележене су код градских насеља, док је код сеоских дошло до пада. У свим међупописним периодима, стопе раста домаћинства у сеоским насељима су ниже од стопе раста домаћинства у градовима. Ниже стопе раста, повезане су са спорим трансформацијом величине породице, и иселовање из села појединаца и комплетних породица утицале су на смањење броја домаћинстава у посматраном периоду.

2.3.Главни облици и правци миграција становништва

Према типу миграција у подручју истраживања доминирају регионалне миграције и локалне миграције слабијег обима. У периоду деведесетих запажене су миграције већег обима из Хрватске, Босне и Херцеговине, као и са Косова и Метохије. У градским и сеоским насељима у обе пописне године забележен је већи број миграната по основу регионалних пресељавања. У самом граду Ћуприја присутне су и локалне миграције тј.досељавање из сеоских насеља општине. Пројекција укупног броја становника који ће у наредном периоду живети на подручју истраживања урађена је на бази прогноза о наставку дугорочних и дугогодишњих трендова из претходног периода и у наредном периоду. Ова основна поставка у

прогнозама демографског развоја примењена је у математичко-аналитичким прогнозама како раста укупног броја становника, тако и појединих категорија и карактеристичних група. Код прогнозирања броја становника узето је у обзир да је у читавој централној Србији низак ниво репродукције становништва присутан већ дуже време и да је стекао статус прихваћеног, а да је у репродукцији становништва врло изражена, чак доминантна улога урбаних центара и то поготово великих центара, док је присутна појава старења становништва тј. продужавање дужине трајања живота. Ова појава биће настављена и у наредном периоду.

У табелама 4. и 5. дати су прикази броја избеглих и ИРЛ у Ћуприји и на нивоу републике (подаци Комесаријата за избеглице)

	Избеглице попис 1996	Избеглице попис 1996		Избеглице 2004-2013					
		Избеглице	Ратом угрожена лица	2004	2008	2009	2011	2012	2013
Ћуприја	1101	643	128	179	167	148	128	116	103
Србија	62130	37858	75273	10468	97762	86515	74487	66408	57247

Табела 4. Кретање броја избеглица

Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

година	Интерно расељена лица				
	2000	25/08/2008	2010	31/12/2011	01/09/2012
Ћуприја	792	892	890	888	885
Србија	18712	20972	21028	20983	20911

Табела 5. Кретање броја интерно расељених лица

Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

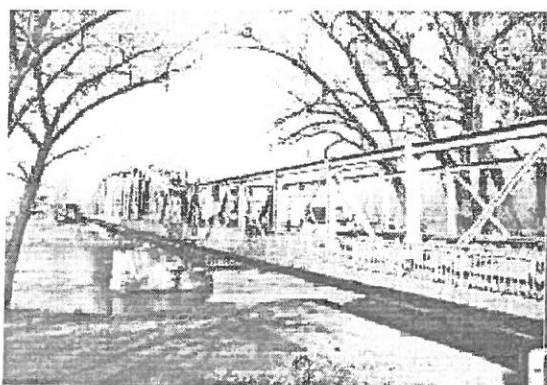
У међувремену закључно са крајем 2020 године статус избеглице је изгубило 90 лица а 138 лица је изгубило статус интерно расељених лица због пријаве пребивалишта а 20 интерно расељених лица је преминуло.

У циљу заустављања одлива, тј задржавања становништва, избеглица, интерно расељених лица и повратника по основу споразума о реадмисији општина Ћуприја је већ предузела одређене мере усвајањем Стратегије социјалне политике општине Ћуприја 2015-2020. Стратегијом је обухваћена и ова категорија становништва.

2.4. Демографија данас

Катастарска површина општине Ћуприја износи 28.739,22 Ха. Урбана површина општине Ћуприја је 287 км², а руралне 198,03 км², односно 69%. Мрежу насеља општине Ћуприја чине 18 насеља. Градско насеље се састоји из три целине чија је природна граница делом река Раваница. Осим приградског насеља Добричево, остала насеља су сеоска и то: Батинац, Бигреница, Вирине, Влашка, Дворица, Иванковац, Исаково, Јовац, Кованица, Крушар, Мијатовац, Остриковац, Паљане, Сење, Супска и Старо село.

Слика 2.-Мост на Великој Морави

Слика 3.-Авионски снимак градског језгра општине Ћуприја

2.5. Етничка структура становништва

Етничку структуру становништва општине Ћуприја чине Срби (91,01%) са националним мањинама међу којима су најбројнији Власи којих има 1.356 (4,04%) а затим Роми 277 (0,825%), док је бројност осталих мањина незнатна или неодређена (сви подаци према Републичком заводу за статистику).

Табела 6. – Етничка структура становништва

Р.бр.	Националност	Број	%	Р.бр.	Националност	Број	%
1.	Срби	28.268	92,24	13.	Румуни	24	0,078
2.	Црногорци	30	0,098	14.	Руси	3	0,01
3.	Албанци	2	0,007	15.	Русини	1	0,003
4.	Бугари	13	0,042	16.	Словаци	1	0,003
5.	Бошњаци	7	0,023	17.	Словенци	14	0,046

6.	Власи	782	2,552	18.	Украинци	2	0,007
7.	Горанци	8	0,026	19.	Хрвати	40	0,137
8.	Мађари	3	0,01	20.	Југословени	28	0,091
9.	Македонци	59	0,193	21.	Остали	33	0,108
10.	Муслимани	9	0,029	22.	Неизјашњени	405	1,322
11.	Немци	1	0,003	23.	Регионална	8	0,026
12.	Роми	412	1,344	24.	Непознато	490	1,599
					УКУПНО:	30.645	100

Извор: Завод за статистику Републике Србије (*media.popis2011.stat.rs*)

2.6. Економска ситуација и запосленост

Укупно радно способног становништва има 20.207 а по попису из 2011. је било 4.838 запослених који раде у следећим секторима:

Табела 7. – Запосленост по секторима

Сектор	Број	Сектор	Број
Пољопривреда, шумарство и рибарство	55	Информисање и комуникације	87
Рударство	9	Финансијске и делатности осигурања	23
Прерађивачка индустрија	921	Стручне, научне и иновационе и техничке делатности	109
Снабдевање ЕЕ, гасом и паром	69	Административне и помоћне услужне делатности	4
Снабдевање водом и управљање отпадним водама	203	Државна управа и обавезно социјално осигурање	373
Грађевинарство	196	Образовање	609
Трговина и поправка моторних возила	383	Здравствена и социјална заштита	1516
Саобраћај и складиштење	175	Уметност, забава и рекреација	52
Услуге смештаја и исхране	38	Остале услужне делатности	16

На подручју Општине Туприја од укупно 287м², 71% заузимају пољопривредне површине. Пољопривреду Туприје одликује разноликост производних ресурса који се огледају у умерено-континенталној клими, добром водном режиму и постојању различитих типова земљишта, што су битне претпоставке за успешну пољопривредну производњу. Укупна површина коришћеног пољопривредног земљишта углавном износи 12.817ха. Од ове површине око 13% отпада на ливаде и пашњаке, 83% на оранице и баште и око 4% на воћњаке и винограде.

Пад индустријске производње долази до изражаја после 1990.године, што је резултат економске нестабилности У систему друштвеног и социјалистичног привређивања привредни раст и запошљавање били су у највећој мери базирани на великим привредним системима. Од оваквих привредних субјеката на територији општине Туприја најзначајнији су били: МИП,

Велмортранс плус, Раваница и Фабрика шећера и лимунске киселине. Ова четири предузећа су својевремено запошљавала близу 3.000 радника

Тренутно, најзначајни привредни субјекти који послују на територији општине Ћуприја су ДП „Раваница“ са 238 запослених, Мип –Процесна опрема д.о.о. са 98 запослених, Метал нова д.о.о са 62 запослених и Мип-РШВ д.о.о са 55 запослених.

2.7.Образовање, култура, туризам

У општини Ћуприја постоје четири основне школе са још 13 школских подручних јединица. Од ових школа једна је намењена музичком образовању - Школа за основно музичко образовање *Душан Сковран* У општини Ћуприја раде 3 средње школе: медицинска, техничка и гимназија. Висока медицинскоа школа струковних студија и школа за музичке таленте.

Главни креатори културног живота општине Ћуприја јесу Народна библиотека Душан Матић и музеј *Norreum Margi*

Народна библиотека „Душан Матић“ својеврсни је наследник првог Читалишта које је отворено још 1868. године. Зграда у којој се налази проглашена је културним добром и под заштитом је државе.

Музеј *Norreum Margi* – Равно, основан је 1954. године. Са богатом археолошком и историјском збирком, музеј је 1955. године усељен у једну од најлепших зграда у моравском стилу. Због свог археолошког значаја зграда музеја, као и простор око ње, проглашена је културним добром одлуком скупштине општине Ћуприја.

У општини Ћуприја постоји велики потенцијал за развој културно-историјског туризма, захваљујући њеном богатом историјском наслеђу

Црква Св. Ђорђа - Подигнута далеке 1834. год. црква Светог Ђорђа је најстарији, добро очувани градитељски објекат у Ћуприји. Налази се на десној обали Велике Мораве у близини ушћа Раванице. По документованим подацима црква је подигнута по наређењу Милоша Обреновића

Манастир Раваница - Недалеко од Сења, на малој заравни у подножју Кучајских планина, на коју се улази узаном клисуром са бистром водом реке Раванице, окружен стрмим и шумовитим планинама, налази се манастир Раваница, прелепа задужбина српског кнеза Лазара Хребељановића.

Манастир Сисојевац - Налази се на 24 км источно од Ћуприје и аутопута Београд-Ниш, а на 12 км источно од манастира Раванице, задужбине кнеза Лазара, чији је сада метох. На 1 км од манастира налази се насеље Сисевац, раније рударско а сада познато туристичко место. Манастир је подигнут, како се најчешће у литератури наводи, у другој половини ХИВ века, мада има и записа у којима се помиње 13.век.

Најважније туристичке манифестације су:

-Културно лето- програм је праћен наступом културно – уметничких друштава, дечјих вртића, позоришта. Организује се продајна изложба књига и слика као и етно рад.

-„Матићеви дани“ има за циљ да окупља уметнике и децу на књижевном, позоришном, музичком, ликовном и филмском стваралаштву као заједничко обележје свестране стваралачке личности Душана Матића.

-Прослава годишњице“Боја на Иванковцу“- Сваке године, 19. августа, крај споменика

Миленку Стојковићу на Иванковачком пољу код Ћуприје, традиционално се организује свечана церемонија одавања високих државних и војних почести и полагања ловорових венаца поводом обележавања годишњице.

Поглавље II

II.1. ПОДАЦИ О ИЗБЕГЛИМ И ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИМ ЛИЦИМА У ОПШТИНИ ЋУПРИЈА

1.1. Подаци о избеглицама и ИРЛ

Прве избеглице на територију општине Ћуприја дошле су 1991. године са територије Републике Хрватске, а током 1992. године и из БиХ. Процес сталног доласка избеглица трајао је све до 1996. године. На основу података Црвеног крста и Повереника за избеглице кроз Ћуприју је прошло 835 избеглих и 489 прогнаних лица. Сви они су прихваћени и пружена им је одговарајућа помоћ за живот. На територији општине Ћуприја тренутно борави 20 избеглих лица са признатим статусом избеглице и важећом легитимацијом избеглог лица.

По спроведеној регистрацији избеглих лица која је почела 27.11.2004. године, а завршена 2005. год., у циљу утврђивања тачног броја избеглих лица на територији Републике Србије од 21.04.2005. год. па до данас, статус избеглице је укинуло на лични захтев по основу добијања држављанства Републике Србије, ради регулисања пребивалишта и добијања личне карте у РС 126 лица.

Интерно расељена лица са територије КиМ почела су да долазе током агресије 1999. године и завршила 2000. године, укупно је дошло 934 лица, а њих 769 се определило за трајни живот на територији општине Ћуприја.

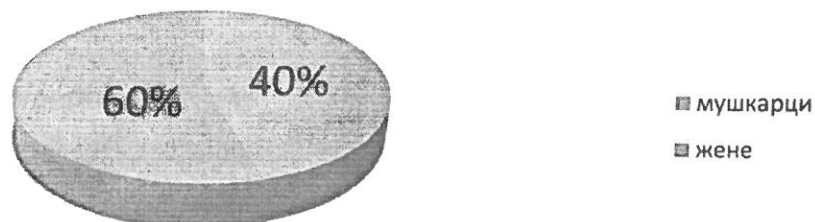
1.2. Структура избеглих и ИРЛ

Полна структура избегличке популације изгледа овако:

На територији општине Ћуприја међу избеглим лицима је 60% или 12 жена и 40% или 8 мушкараца и незнатно се разликује од полне структуре укупног броја избеглих лица која су прошла кроз општину.

Полна структура избегличке популације у општини Ћуприја

Што се тиче ИРЛ ситуација је следећа 48,37% или 372 жена и 51,63% или 397 мушкараца.

Полна структура ИРЛ у општини Ћуприја

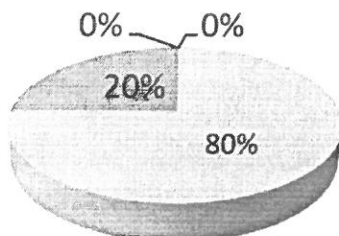
Старосна структура избегличке популације изгледа овако:

ИЗБЕГЛА ЛИЦА	
Деца од 0 – до 7 година	нема
Деца од 8 – до 18 година	нема
Одрасли од 19 – 60 година	16 (80%)
Одрасли преко 60 година	4 (20%)
Укупно:	20

СТАРОСНА СТРУКТУРА ИЗБЕГЛИЧКЕ ПОПУЛАЦИЈЕ У ОПШТИНИ ЋУПРИЈА

■ ДЕЦА ОД 0 ДО 7 ГОД. ■ ДЕЦА ОД 8 ДО 18 ГОД
 ■ ОДРАСЛИ ОД 19 ДО 60 ГОД ■ ОДРАСЛИ ПРЕКО 60 ГОД

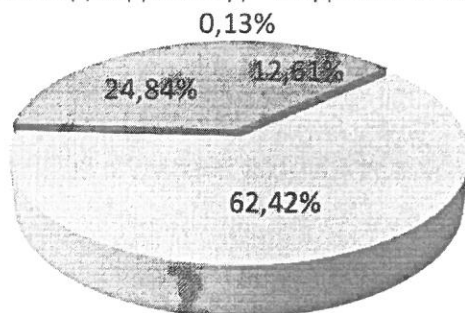

Старосна структура ИРЛ популације изгледа овако:

ИРЛ популација	
Деца од 0 – до 7 година	1 (0,13%)
Деца од 8 – до 18 година	97 (12,61%)
Одрасли од 19 – 60 година	480 (62,42%)
Одрасли преко 60 година	191 (24,84%)
Укупно:	769

СТАРОСНА СТРУКТУРА ИРЛ ПОПУЛАЦИЈЕ У ОПШТИНИ ЋУПРИЈА

■ ДЕЦА ОД 0 ДО 7 ГОД. ■ ДЕЦА ОД 8 ДО 18 ГОД
 ■ ОДРАСЛИ ОД 19 ДО 60 ГОД ■ ОДРАСЛИ ПРЕКО 60 ГОД

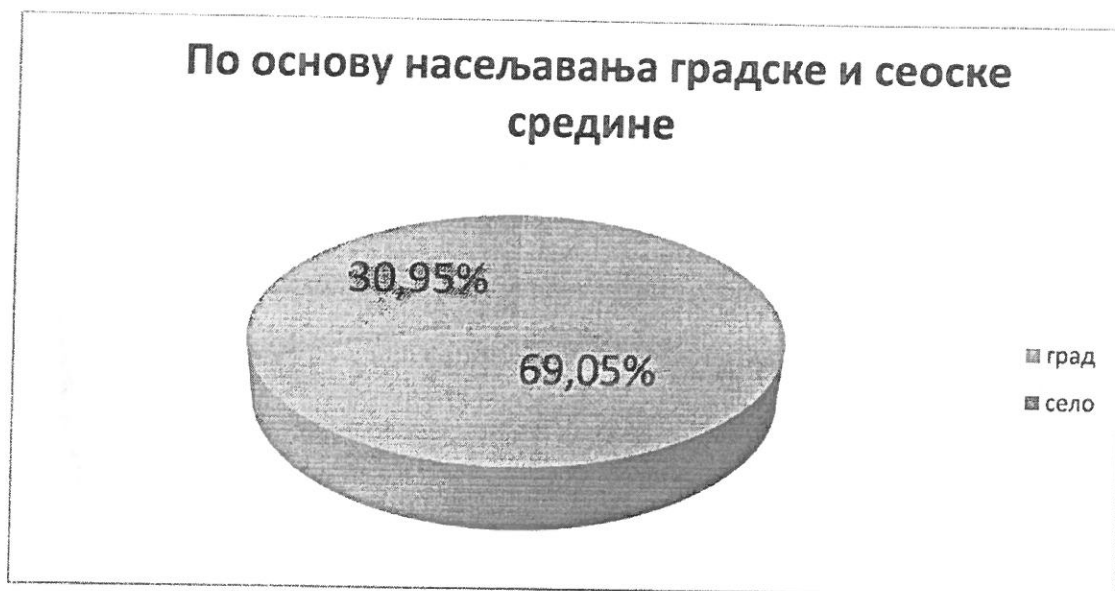
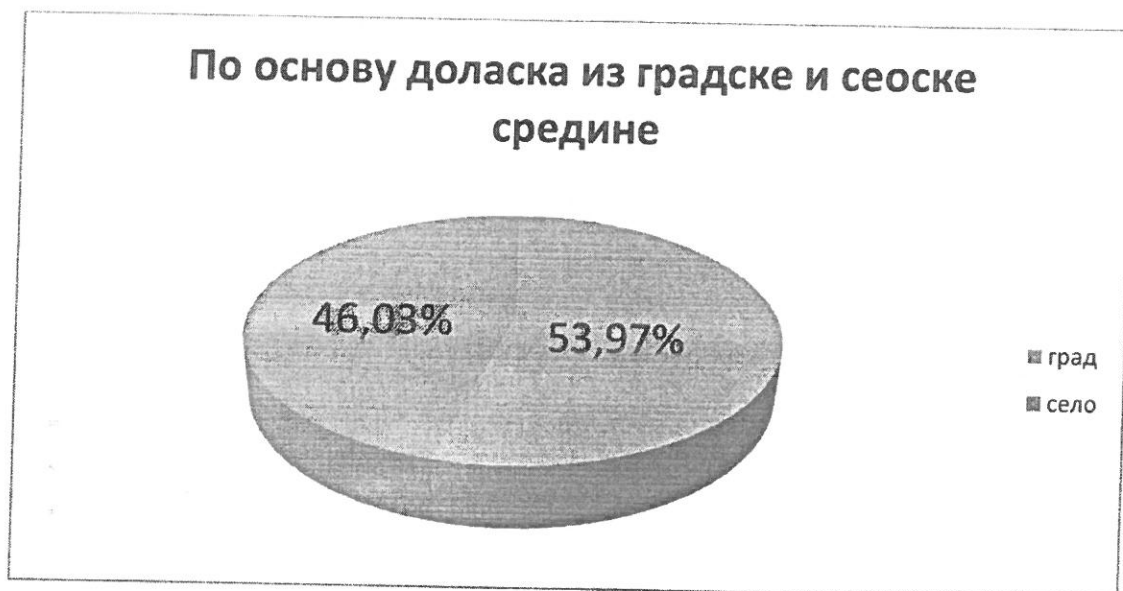
Интерно расељена лица са КиМ која се налазе са боравиштем на територији општине Ћуприја дошла су из следећих општина у укупном броју по општинама:

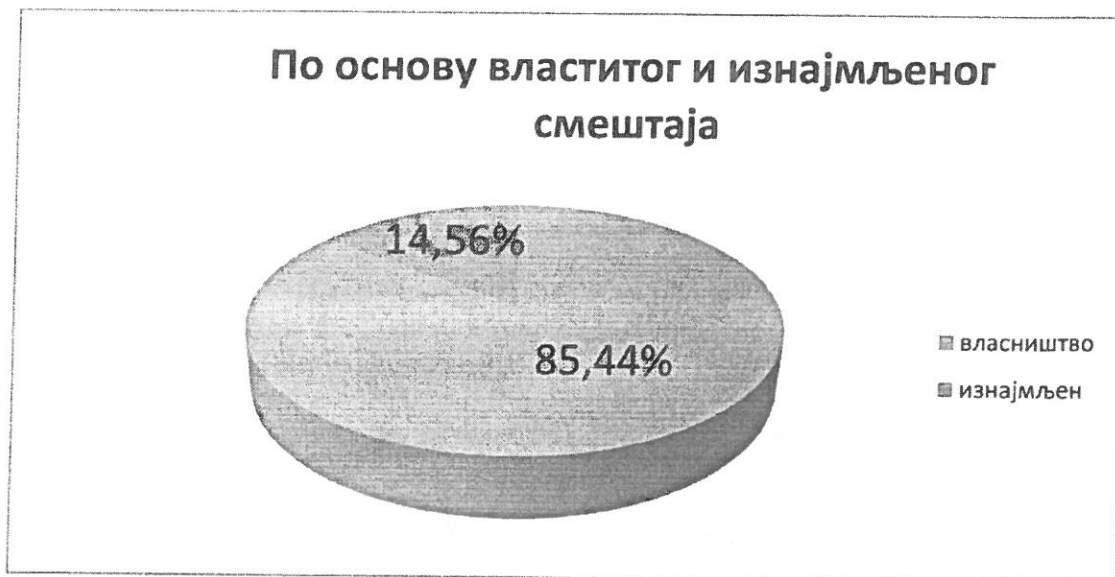
ОПШТИНЕ ИЗ КОЈИХ СУ ДОШЛА ИРЛ	
ВИТИНА	190 (24,71%)
ГЊИЛАНЕ	170 (22,11%)
ПРИШТИНА	73 (9,50%)
ПЕЋ	66 (8,58%)
ИСТОК	36 (4,68%)
ПРИЗРЕН	28 (3,64%)
ЂАКОВИЦА	26 (3,38%)
КОСОВСКА КАМЕНИЦА	26(3,38%)
УРОШЕВАЦ	25 (3,25%)
НОВО БРДО	22 (2,86%)
КЛИНА	21 (2,73%)
ОБИЛИЋ	16 (2,08%)
КОСОВО ПОЉЕ	15 (1,95%)
ПОДУЈЕВО	13 (1,69%)
Дечани, Штимље, Ораховац, Липљан, Сува Река, Косовска Митровица, Штрце	42 (5,46%)
Укупно:	769

По основу доласка и насељавања градских и сеоских средина дошли смо до података да су ИРЛ са територије КиМ дошла из града 53,97% или 415 лица а из села 46,03% или 354 лица, а у општину Ћуприја су се населили у граду 69,05% или 531 лице а у селу 30,95% или 238 лица.

По основу смештаја у сопственом власништву и изнајмљеном смештају дошли смо до података да 85,44% или 657 лица живе у сопственом смештају где су они власници некретнине а 14,56% или 112 лица живе у изнајмљеном смештају.

Подаци везани за интерно расељена лица по нашој процени могу да варирају 3% од укупног броја.

Образовна структура изгледа овако:

Највећи број избеглих и ИРЛ је на нивоу основног и средњошколског образовања, пољопривредници или занатлије. Оваква образовна структура им омогућава брже радно ангажовање на приватним пословима, код приватника или државних фирми. Највећи број њих је искористио те могућности и кроз рад се интегрисао у нашу средину.

Један од специфичних циљева овог ЛАП-а је и отварање нових радних места и запошљавање наведених лица.

1.3.Облик смештаја

У општини Ћуприја не постоје колективни смештаји, већ су породице смештене индивидуално и пријављени код приватних станодаваца.

II.2. ДОСАДАШЊЕ АКТИВНОСТИ

2.1. Досадашње активности општине

Центар за социјални рад у Ћуприји, поступајући по Закону о социјалној заштити и социјалној сигурности и на лични захтев странака, избеглим и интерно расељеним лицима омогућило коришћење права која им по закону припадају. Значајну помоћ избеглим и интерно расељеним лицима пружале су ОО Црвеног крста Ћуприја, хуманитарне и невладине организације.

Дом здравља Ћуприја активно је учествовао у пружању медицинске помоћи за време дешавања егзодуса, а касније је организовао ванредне здравствене прегледе избеглих лица. У популацији интерно расељених лица било је више акција кампањске вакцинације, ванредних систематских прегледа деце, жена и одраслих лица. Рађени су ванредни систематски прегледи и припрема деце за упис у предшколске разреде.

2.2. Досадашње активности повереништва за избеглице

У 2005. години, преко Италијанске организације INTER SOS две избегличке породице су добиле помоћ у грађевинском материјалу за завршне радове, а у 2009. години је у наставку Пројекта још једна избегличка породица добила помоћ у грађевинском материјалу.

У 2009. години, средствима Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије у износу од 700.000,00 динара, намењена за побољшање услова становања, (завршетак започетих и реконструкцију постојећих стамбених објеката) 4 избегличке породице су добиле помоћ у грађевинском материјалу.

У 2009. години, преко Италијанске организације INTER SOS обезбеђена средства у износу од по 620.000,00 динара, којима су за две избегличке породице купљена сеоска домаћинства (кућа са окућницом), тако да им је трајно решено стамбено питање.

У 2010. години, преко Немачке хуманитарне организације АСБ спроведен Пројекат помоћи у грађевинском материјалу избеглим лицима, бившим избеглицама и интерно расељеним лицима која имају започет стамбени објекат или објекат коме је потребна реконструкција а у њиховом је власништву, обезбеђена средства у износу од 32000 ЕВРА, од којих су право на помоћ оствариле две избегличке и шест породица интерно расељених лица у износу од по 4000 ЕВРА у грађевинском материјалу.

У 2010. години, преко Италијанске организације INTER SOS спроведен Пројекат доходованих активности, (пољопривредни програм), у коме је десет корисника остварило право на помоћ у виду спрасних крмача, пластеника, пољопривредне механизације итд. у укупном износу од 1.403.435,00 динара, а у наставку Пројекта 2011. године, обезбеђена средства за још једну избегличку породицу.

У 2010. години преко Едукационог центра из Лесковца, спроведен Пројекат доходованих активности као помоћ у изради бизнис планова и подршка у започињању

самосталне делатности и ситних заната (браварија, сације, ТВ механичари, пољопривреда, итд.), у коме су шест избеглица и три интерно расељена лица остварила право на помоћ средствима у укупном износу од 10800 ЕВРА.

У 2011. години, спроведен Пројекат економске помоћи за самозапошљавање, започињање или подржавање предузетничке делатности, СВОЈИМ РУКАМА ДО ЗАРАДЕ који финансира UNHCR, а реализује Дански савез за избеглице у сарадњи са ЛНВО „Друштво за мир, развој и екологију“ и „Викторија“ у коме је 10 избегличких и 5 породица интерно расељених лица остварило право на помоћ.

У 2013. години, преко Данског савета за избеглице спроведен Пројекат помоћи у грађевинском материјалу у коме је 9 породица интерно расељених лица са КиМ остварило право на помоћ у грађевинском материјалу за реконструкцију постојећих стамбених објеката у износу од по 4000 ЕВРА.

У 2015. години, преко канцеларије UNHCR – Београд и Италијанске хуманитарне организације INTER SOS као извршног партнера спроведен Пројекат доходованих активности (пољопривредни програм), који се односи на интерно расељена лица са КиМ у коме је 6 корисника остварило право на помоћ у виду (пластеника 1 већи или 2 мања са опремом и мотокултиватора) у укупном износу од 1.450.894,00 рсд., поред наведене помоћи свака породица је добила и по 5 м2 огревног дрвета у вредности од по 25.495,00 рсд, што укупно износи 152.970,00 рсд.

У 2016. години, средствима Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије у износу од 3.600.000,00 динара, намењена за побољшање услова становања сеоских кућа 3 избегличке породице су добиле помоћ у виду куповине сеоских кућа.

У 2018. години, средствима Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије у износу од 1.400.000,00 динара, намењена за побољшање услова становања, 1 породице интерно расељених лица су добиле помоћ у виду куповине сеоске куће и грађевинском материјалу.

У 2019. години, средствима Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије у износу од 600.000,00 динара, намењена за помоћ у виду доходовних активности, 5 породице интерно расељених лица су добиле помоћ у виду куповине пластеника и кошница.

У 2019. години, средствима Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије у износу од 4.200.000,00 динара, намењена за побољшање услова становања, 3 породице интерно расељених лица су добиле помоћ у виду куповине сеоске куће и грађевинском материјалу.

У 2019. години, средствима Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије у износу од 1.400.000,00 динара, намењена за побољшање услова становања 1 избегличка породица је добила помоћ у виду куповине сеоске куће и једнократне помоћи у виду грађевинског материјала.

У 2019. години, средствима Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије у износу од 400.000,00 динара, намењене за побољшање услова становања куповином грађевинског материјала 2 избегличке породице су добиле помоћ у виду куповине грађевинског материјала.

У 2020 години, средствима Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије у износу од 3.000.000,00 динара, намењена за побољшање услова становања, 2 породице интерно расељених лица су добиле помоћ у виду куповине сеоске куће и грађевинском материјалу.

У 2020 години, средствима Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије у износу од 550.000,00 динара, намењене за побољшање услова становања, 1 породица интерно расељених лица је добила помоћ у виду куповине грађевинског материјала.

2.3. Потребе избеглих и интерно расељених лица

Од укупног броја избеглих и интерно расељених лица 18 породица се обратило за помоћ ради решавања стамбеног питања јер су се определиле за интеграцију у општину Ћуприја. Анализа проблема избеглица је показала да су главни проблеми код избеглица нерешено питање одговарајућег стамбеног смештаја. Овај број избеглица живи у приватном и сопственом смештају. Постоји велики број напуштених сеоских домаћинстава, што би могло бити решење за трајно стамбено збрињавање ових породица. Реализацијом ЛАП-а, откупом сеоских кућа као и другим стамбеним решењима помогло би се осталим мерама општине да задржи део избегличке популације.

Отежано је располагање сопственом имовином у земљама порекла, приватна имовина је углавном уништена или значајно оштећена, а обнова ове имовине иде веома споро што овој популацији значајно отежава располагање истом али постоји један број породица које су прошле кроз процес обнове у БиХ и Републици Хрватској.

У БиХ већина избеглих лица су успела да поврате своја станарска права и користе своју имовину. На подручју Републике Хрватске лица нису успела да поврате своје станарско право, те је њихово стамбено збрињавање велики проблем и један од фактора отежаног повратка. У Ћуприји је веома слабо развијена привреда, стопа незапослености је висока што доводи до пада животног стандарда код ове популације али и код домаћег становништва. Недостатак радних места у локалној заједници као општи проблем грађана општине Ћуприја додатно отежава живот популацији избеглих лица. Већина њих се бави повременим и сезонским пословима.

2.4. Економске миграције у Општини Ћуприја

Општина Ћуприја спада у емиграционе општине до 20% емиграната у укупном становништву. У укупној популацији емиграната највише учествују млади и то мушко становништво. На миграције становништва утичу географски, демографски, економски, еколошки, политички, културни, религијски и други фактори. Према извештају Светске банке из 2019. године економска ситуација у Републици Србији је добра у смислу да постоји привредни раст последњих година, буџетски приходи расту и добри су подаци о запослености. Без обзира на то процењен број становника у Општини Ћуприја је у благом паду према Извештају Републичког завода за статистику из 2019 године. Према том извештају у периоду 2012-2019 дошло је пада броја становника у укупном износу 2.482. Сматра да се овакав процењени број становника узрокују и економске миграције које се догађају у Општини Ћуприја.

ПРОЦЕЊЕН БРОЈ СТАНОВНИКА

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ћуприја	30305	29947	29618	29299	28951	28572	28203	27823

Питање економских миграција је питање општег интереса за Републику Србију и оно представља како економски, тако и социјални изазов. С обзиром на то, Општина Ћуприја је донела Стратегију развоја општине Ћуприја 2019-2024 са жељом да анализира развојну ситуацију на територију општине и да предлажи смернице развоја како би се смањиле економске миграције и одлив становништва. Циљ је унапређење Ћуприје кроз економски, привредни и рурални развој, комуналну и саобраћајну инфраструктуру, енергетску ефикасност, очување животне средине, интегративни развој туризма, културе и спорта, унапређење система образовања и унапређење система здравствене и социјалне заштите. Стратегија развоја општине Ћуприја 2019-2024, базирана је на јасном разумевању актуелне ситуације у општини и потреби за развојем. Реална је, јасно дефинисана и изводљива и обухвата главна питања развоја. Израђена је као стратешко-плански развојни документ за територију јединице локалне самоуправе и представља основу за развијање развојних пројеката. Циљ израде овог документа је да се кроз детаљно планирање, обезбеде синхронизоване планске активности на различитим нивоима општине, да се ојачају капацитети за апсорпцију фондова и да се припреми реализација вишегодишњих стратешких пројеката на најквалитетнији начин.

На нивоу Републике донета је Национална стратегија запошљавања која је усмерена на смањење разлика у индикаторима између тржишта рада у Републици Србији и ЕУ. Планирано је да се наредном периоду успостави ефикасан, стабилан и одржив тренд раста запослености и да се политика запошљавања као и институције тржишта рада потпуно ускладе са тековинама ЕУ. Стратегијом је предвиђено подстицање запошљавања у мање развијеним регионима и развој регионалне и локалне политике запошљавања па се и због тога очекују мање економске миграције.

Поглавље III

III.1. АНАЛИЗА СТАЊА И КЉУЧНИХ АКТЕРА

Анализа постојећег стања и радног окружења је обухватила:

- Преглед докумената релевантних за питања избеглица, интерно расељених лица, повратника по основу споразума о реадмисији и миграната;
- Анализу стања (SWOT анализу);
- Анализу заинтересованих страна;
- Анализу проблема.

Усклађеност Локалног плана са другим стратешким документима

Национални стратешки документи од значаја за питања избеглих и интерно расељених лица су:

- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002, ревизија март 2011.год.) за период 2011-2012.год.;
- Национална стратегија за управљање миграцијама (2009);
- Национална стратегија реинтеграције повратника по основу споразума о реадмисији (2009);
- Стратегија за смањење сиромаштва (2003);
- Национална стратегија одрживог развоја (2008);
- Национална стратегија привредног развоја Републике Србије (2006-2012);
- Национална стратегија запошљавања (2011-2020);
- Стратегија регионалног развоја Републике Србије (2007-2012);
- Стратегија развоја социјалне заштите (2005);
- Национални план акције за децу (2004);
- Закон о избеглицама;
- Закон о управљању миграцијама.

Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица из 2002.године дефинише основне правце деловања – обезбеђивање услова за повратак избеглих лица или њихову локалну интеграцију, што је потпуно у складу са међународно прихваћеним циљевима за решавање положаја ове групе грађана. Остале наведене националне стратегије пружају основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих, а побољшање услова живота интерно расељених лица унапређење њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица која живе на територији општине Ћуприја усклађен је са основним принципима и правцима деловања дефинисаним у Националној стратегији за решавање питања избеглих и интерно расељених лица и представља саставни део Стратегије развоја општине Ћуприја усвојеном за период 2019-2024.год.

1.1.SWOT анализа

Снаге	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> - постоји Повереништво за избеглице -расположиви људски ресурси (знање и искуство), - добра сарадња између институција - политичка воља 	<ul style="list-style-type: none"> - недовољна техничка опремљеност локалног повереништва за избеглице (компјутерска опрема,софтвер,интернет), - недовољна умреженост и мотивисаност институција и невладиних организација за бављење проблемима избеглицама, -непостојање удружења избеглих лица, - висока стопа незапослености у локалној заједници, - непостоји буџетска линија за избеглице -недостатак финансијских средстава за реализацију пројеката веће вредности.
Шансе	Претње
<ul style="list-style-type: none"> - могућност прилива средстава од домаћих и страних донатора, - Национална стратегија за решавањепитања избеглих и интерно расељених лица - Постојећи план активности и програми Комесеријата за избеглице Републике Србије - Планови и програми Националне службе за запошљавање од значаја за запошљавање избеглих лица - Измене постојећег Закона о избеглицама 	<ul style="list-style-type: none"> - смањење броја донаторских фондова и погоршање услова и критеријума задобијање средстава - политичка и економска нестабилност - светска економска криза - смањење трансфера локалним самоуправама - спора имплементација Националне стратегије за решавање питања избеглих и интерно расељених лица - питања о положају избеглица нису у фокусу шире јавности - стагнација у решавању проблема измеђубивших југословенских република око питања имовине избеглих лица

Локална власт је отворена да заједно са осталим актерима ради на унапређењу положаја избеглица, интерно расељених лица и повратника по споразуму о реадмисији, али има лимитирана финансијска средства за реализацију пројеката веће вредности. Област самоорганизовања избеглица је на ниском нивоу што потврђује и чињеница да до данас није формирано ниједно удружење избеглих лица.

Недовољно се користе постојећи људски ресурси који поседују потребно знање и искуство у раду, као и могућности прибављања средстава изван локалне заједнице, пре свега од страних донатора.

Као главне шансе наводе се могућности аплицирања и добијања средстава од домаћих и страних донатора, реализација постојећих програма и планова надлежних институција као и измене Закона о избеглицама у смеру побољшања њиховог положаја и статуса у нашој земљи. Главне препреке из ове анализе односе на екстерне факторе и ризике политичке и економске природе, проблеме у реализацији усвојених стратегија, програма и планова као и у погоршању

услова за добијање средстава од домаћих и страних донатора.

1.2. Анализа заинтересованих страна

Локална самоуправа у складу са својим овлашћењима и надлежностима обезбеђује основну документацију потребну избеглим и интерно расељеним лицима (извод из матичне књиге и др.) а заједно са Локалним повереништвом за избеглице обезбеђује потребну документацију за реализацију пројеката чији су циљеви директно везани за побољшање положаја и материјалног статуса избеглих и интерно расељених лица.

Комесаријат за избеглице Републике Србије обавља послове који се односе на: утврђивање статуса избеглица, збрињавање избеглица, вођење евиденције о избеглицама, евидентирање интерно расељених и помоћ у њиховом збрињавању, усклађивање пружања помоћи избеглицама од стране других организација (домаћих и страних), обезбеђивање смештаја избеглица, покреће иницијативе за тражење међународне помоћи од институција УН и др. међународних организација и др.

Центар за социјални рад као вишефункционална стручна установа социјалне заштите представља базичну установу стручног рада и услуга у социјалној заштити у којој се непосредно или посредно задовољава већина потреба различитих социјалних група. Најважније функције Центра за социјални рад су: непосредно остваривање социјалне заштите грађана и њихових породица, остваривање функције органа старатељства, праћења и проучавање социјалних потреба и проблема, превентивна делатност, планирање и програмирање социјалне заштите, координирање активности на спровођењу социјалне заштите исоцијалног рада у општини. Центар за социјални рад обезбеђује пакете помоћи у намирницима за најугроженији део популације интерно расељених лица.

Црвени крст је орган државе у хуманитарној сфери, који делује на основу Женевске конвенције, Закона о Црвеном Крсту и основних принципа хуманости, добровољности, неутралности, независности, јединства и универзалности.

Национална служба за запошљавање спроводи различите програме подршке запошљавању незапослених, радно способних који активно траже посао. Избегла и интерно расељена лица имају једнаке могућности као сви други незапослени да користе ове програме.

1.3. Анализа проблема

Општина Ћуприја је у периоду од 1992. год. до данас реализовала неколико пројеката из области стамбеног збрињавања избеглих лица, међутим остао је један број лица чије стамбено питање није решено. Такође, проблем запошљавања и обезбеђења материјалне егзистенције изузетно је важан и захтева што брже решавање. Питања имовине избеглих лица у њиховим земљама порекла излази из надлежности деловања локалне самоуправе па због тога овај Локални план није обухватио програме из ове области, али треба поменути и овај изузетно важни проблем, чије решавање пре свега зависи од спољних фактора, међусобних односа бивших југословенских република.

Проблеми избеглих и интерно расељених лица као и повратника по основу споразума о реадмисији су бројни али се могу грубо поделити на три области:

- проблеми стамбеног збрињавања
- проблеми запошљавања и материјалног статуса и
- проблеми правне природе, који се тичу нерешених питања имовине пре свега избеглих

лица у њиховим земљама порекла.

III.2. Приоритетне групе

Основни критеријуми за избор приоритетних група међу избеглим и расељеним лицима, али и повратницима по основу споразума о реадмисијису:

- Стамбена угроженост циљне групе;
- Хитност решавања проблема;
- Истовремена погођеност циљне групе већим бројем проблема;
- Маргинализованост циљне групе.

На основу наведених критеријума издвојене су следеће приоритетне групе:

- избегла и интерно расељена лица која немају решено стамбено питање
- радно способна незапослена избегла и интерно расељена лица и
- избегла и интерно расељена лица која имају нерешена питања правне природе
- повратници по основу Споразума о реадмисији који немају решено стамбено питање, радно способна незапослена лица.

Посебно рањиве групе у оквиру претходних приоритета:

- чланови породица који су преживели насиље у породици;
- самохрани родитељи без сталних прихода;
- жене;
- самачка старачка домаћинства без сталних прихода;
- породице чији су чланови особе са инвалидитетом, хронично болесне особе и деца са сметњама у развоју;
- вишечлане и вишегенерацијске породице;
- породице погинулих, киднапованих и несталих током ратних сукоба;

III.3. Општи и специфични циљеви

Општи циљ:

Побољшање социјално економског положаја избеглица, интерно расељених лица и повратника по споразуму о реадмисији на територији општине Ћуприја кроз програме стамбеног збрињавања и економског оснаживања и осамостаљивања.

Специфични циљеви:

1. У периоду од 2021-2026 године помоћи стамбено збрињавање за најмање 10 породица избеглица, интерно расељених лица и повратника по споразуму о реадмисији кроз програм откупа сеоских домаћинства.
2. У периоду од 2021-2026 године помоћи стамбено збрињавање за најмање 2 породице избеглица, интерно расељених лица и повратника по споразуму о реадмисији кроз програм доделе и изградње монтажних кућа (на приватном грађевинском земљишту)

3. У периоду од 2021-2026 године помоћи стамбено збрињавање за најмање 4 породице избеглица, интерно расељених лица и повратника по споразуму о реадмисији кроз програм доделе пакета грађевинског материјала за завршетак започете градње или адаптацију постојећег безусловног стамбеног објекта.
4. У периоду од 2021-2026 године помоћи економско оснаживање и осамостаљивање најмање 6 породица избеглица, интерно расељених лица и повратника по споразуму о реадмисији кроз програм доделе пакета доходних активности.

ТАБЕЛА ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА 2021-2026

Општи циљ 1: Побољшање социјално економског положаја избеглица, интерно расељених лица и повратника по споразуму о реадмисији на територији општине Ћуприја кроз програме стамбеног збрињавања и економског оснаживања и осамостаљивања

Специфични циљ 1: У периоду од 2021-2026 године помоћи стамбено збрињавање за најмање 10 породица избеглица, интерно расељених лица и повратника по споразуму о реадмисији кроз програм откупа сеоских домаћинства

Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЛС	Остали извори		
Пријава на програм за откуп сеоских домаћинства	2021-2026 континуирано	Прихваћена пријава		Људски ресурси		Председник општине, Одељење за стратешки развој	Повереник. Комесаријат
Формирање комисије	2021-2026	Формирана комисија	Решење о формирању комисије	Људски ресурси		Председник општине	Комесаријат,
Расписивање јавног позива	2021-2026 континуирано	Расписан јавни позив	Одлука о расписивању јавног позива	Људски ресурси		Комисија за избор корисника помоћи	Комесаријат,
Избор корисника помоћи	2021-2026 континуирано	Утврђена листа реда првенства	Одлука о реду првенства корисника помоћи	Људски ресурси		Комисија за избор корисника помоћи	Комесаријат,
Откуп сеоских домаћинства	2021-2026 континуирано	Откупљено 4 сеоских домаћинства	Уговори са корисницима помоћи	Људски ресурси		Локална самоуправа	Комесаријат,
Медијска презентација	2021-2026 континуирано	Информисана јавност	ТВ, новински чланци	Људски ресурси		Председник општине	Локална самоуправа, Комесаријат,

Специфични циљ 2. У периоду од 2021-2026 године помоћи стамбено збрињавање за најмање 2 породице избеглица, интерно расељених лица и повратника по споразуму о реадмисији кроз програм доделе и изградње монтажних кућа (на приватном грађевинском земљишту)

Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЛС	активности		
Пријава на програм за изградњу монтажних кућа	2021-2026 континуирано	Пријава прихваћена	Одлука донатора, уговор са донатором	Људски ресурси		Председник општине, Одељење застратешки развој	Повереник, Комесаријат
Формирање комисије	2021-2026	Формирана комисија	Решење о формирању комисије	Људски ресурси		Председник општине	Комесаријат, Донатор
Расписивање јавног позива	2021-2026 континуирано	Расписан јавни позив	Одлука о расписивању јавног позива	Људски ресурси		Комисија за избор корисника помоћи	Комесаријат,
Избор корисника помоћи	2021-2026 континуирано	Утврђена листа реда првенства	Одлука о реду првенства корисника помоћи	Људски ресурси		Комисија за избор корисника помоћи	Комесаријат,
Добијање локацијски услова	2021-2026 континуирано	Издати локацијски услови	Решење о добијању локацијских услова	Људски ресурси		Корисници помоћи	Локална самоуправа, Комесаријат, Донатор
Израда пројектне документације	2021-2026 континуирано	Израђена пројектна документација	Оверена пројектна документација	Људски ресурси		Донатор	Локална самоуправа
Добијање грађевинске дозволе	2021-2026 континуирано	Издата грађевинска дозвола	Решење о издавању грађевинске дозволе	Људски ресурси, Финансијски		Корисници помоћи, Донатор	Општинска управа
Избор извођача радова	2021-2026 континуирано	Изабран извођач радова	Уговор са извођачем радова	Људски ресурси		Донатор	Локална самоуправа
Изградња темеља и монтажних кућа	2021-2026 континуирано	Израђено 2 монтажне куће	Уговор са корисницима помоћи	Људски ресурси, Финансијски	Донатор	Донатор	Локална самоуправа, Комесаријат
Додела монтажних кућа	2021-2026 континуирано	Додељене 2 монтажне куће	Уговор са корисницима	Људски ресурси		Председник општине Донатор	Комесаријат
Медијска презентација	2021-2026 континуирано	Информисана јавност	ТВ, новински чланци	Људски ресурси		Председник општине	Локална самоуправа, Комесаријат, Донатори

Специфични циљ 3. У периоду од 2021-2026 године помоћи стамбено збрињавање за најмање 4 породице избеглица, интерно расељених лица и повратника по споразуму о реадмисији кроз програм доделе пакета грађевинског материјала за завршетак започете градње или адаптацију постојећег неусловног стамбеног објекта.

Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси	Партнери
-----------	--------------------	--------------------	------------	------------------	----------

				Буџет ЛС	активности	Носилац активности	У реализацији
Пријава на програм за доделу грађевинског материјала	2021-2026 континуирано	Прихваћена пријава	Одлука донатора, уговор са донатором	Људски ресурси		Председник општине, Одељење за стратешки развој	Повереник, Комесаријат
Формирање комисије	2021-2026	Формирана комисија	Решење о формирању комисије	Људски ресурси		Председник општине	Комесаријат, Донатор
Расписивање јавног позива	2021-2026 континуирано	Расписан јавни позив	Одлука о расписивању јавног позива	Људски ресурси		Комисија за избор корисника помоћи	Комесаријат, Донатор
Избор корисника помоћи	2021-2026 континуирано	Утврђена листа реда првенства	Одлука о реду првенства корисника помоћи	Људски ресурси		Комисија за избор корисника помоћи	Комесаријат, Донатор
Набавка грађевинског материјала	2021-2026 континуирано	Спроведен поступак јавне набавке	Уговор са добављачем	Људски ресурси		Локална самоуправа	Донатор, Комесаријат
Расподела пакета грађевинског материјала	2021-2026 континуирано	Подељено 4 пакета у грађевинском материјалу	Уговор са корисницима помоћи	Људски ресурси		Локална самоуправа, Донатор	Комесаријат
Изградња или адаптација кућа	2021-2026 континуирано	Изграђено или адаптирано 4 куће	Записник о уграђености материјала	Људски ресурси	Донатор	Корисници помоћи	Донатор, Локална самоуправа
Медијска презентација	2021-2026 континуирано	Информисана јавност	ТВ, новински чланци	Људски ресурси		Председник општине	Локална самоуправа, Комесаријат, донатори

Специфични циљ 4. У периоду од 2021-2026 године помоћи економско оснаживање и осамостаљивање најмање 6 породица избеглица, интерно расељених лица и повратника по споразуму о реадмисији кроз програм доделе пакета доходовних активности.

Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЛС	активности		
Пријава на програм за доделу пакета доходовних активности	2021-2026 континуирано	Прихваћена пријава	Одлука донатора, уговор са донатором	Људски ресурси		Председник општине, Одељење за стратешки развој	Повереник, Комесаријат
Формирање комисије	2021-2026	Формирана комисија	Решење о формирању комисије	Људски ресурси		Председник општине	Комесаријат, Донатор

Расписивање јавног позива	2021-2026 континуирано	Расписан јавни позив	Одлука о расписивању јавног позива	Људски ресурси		Комисија за избор корисника помоћи	Комесаријат, Донатор
Избор корисника помоћи	2021-2026 континуирано	Утврђена листа реда првенства	Одлука о реду првенства корисника помоћи	Људски ресурси		Комисија за избор корисника помоћи	Комесаријат, Донатор
Набавка пакета за доходне активности	2021-2026 континуирано	Спроведен поступак јавне набавке	Уговор са добављачем	Људски ресурси		Локална самоуправа	Донатор, Комесаријат
Расподела пакета за доходне активности	2021-2026 континуирано	Подељено 4 пакета за доходне активности	Уговор са корисницима помоћи	Људски ресурси		Локална самоуправа, Донатор	Комесаријат
Испорука машина и алата за доходне активности	2021-2026 континуирано	Испоручено 4 пакета за доходне активности	Записник о уграђености материјала	Људски ресурси		Корисници помоћи	Донатор, Локална самоуправа
Медијска презентација	2021-2026 континуирано	Информисана јавност	ТВ, новински чланци	Људски ресурси		Председник општине	Локална самоуправа, Комесаријат, донатори

III.4. Аранжмани за имплементацију локалног акционог плана

Аранжмани за примену Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Општини Ћуприја (ЛАП) обухватају локалне структуре и различите мере и процедуре које ће осигурати његово успешно спровођење. У оквиру локалних структура, разликују се:

1. Структуре за управљање процесом примене ЛАП-а и
2. Структуре које су оперативне и примењују ЛАП

Структуру за управљање процесом примене ЛАП-а, након његовог усвајања, представљаће Савет за миграције који је учествовао у његовој изради. Савет за миграције ће као део свог будућег рада, направити оперативни План реализације Локалног плана са следећим задацима:

- У потпуности одговара за вођење целокупног процеса примене Локалног плана
- Именује локалне тимове за управљање пројектима који настану као резултат операционализације Локалног плана
- Обезбеђује приступ и прикупљање свих података и информација у електронској форми од сваког актера-учесника у процесу унапређења положаја избеглих и интерно расељених лица у локалној заједници
- Одржава контакте са свим учесницима у реализацији Локалног плана
- Управља процесом праћења (мониторинга) и оцењивања успешности (евалуације) Локалног плана
- Одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној самоуправи

Оперативну структуру за примену Локалног акционог плана чиниће институције, организације и тимови формирану у циљу непосредне реализације плана и пројеката

развијених на основу Локалног плана. У складу са Локалним акционим планом, биће реализована подела улога и одговорности међу различитим актерима у локалној заједници - партнерима у реализацији. Сваки актер ће у складу са принципом јавности и транспарентности рада водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремати периодичне извештаје о раду. Извештаји ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада.

Оперативна структура за примену Локалног плана има следеће задатке и одговорности:

- Реализација Локалног акционог плана
- Непосредна комуникација са корисницима услуга које се обезбеђују Локалним планом
- Редовно достављање извештаја координатору Радне групе о свим активностима на спровођењу Локалног плана
- Учешће у евентуалним обукама за унапређење стручности и компетенција за спровођење задатака Локалног плана
- Унапређење процеса примене Локалног плана у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре

Управљачка и оперативна структура ће развити план и механизме међусобне комуникације, пратиће успешност размене информација и ефикасност комуникације у односу на очекиване резултате примене Локалног плана. План комуникације управљачке и оперативне структуре уредиће време и начине размене информација и предузимања одговарајућих акција.

У финансијској реализацији ЛАП-а укључиће се и локална самоуправа у зависности од својих могућности и понуђеног Програма.

III.5. Мониторинг и евалуација

Циљ праћења и оцене успешности (мониторинга и евалуације) Локалног акционог плана је да се систематично прикупљају подаци, прати и надгледа процес примене и процењује успех реализације активности из ЛАП-а ради предлагања евентуалних измена у активностима на основу налаза и оцена. Мониторинг и евалуација укључују целовито сагледавање испуњења активности – задатака и специфичних циљева.

Мониторинг (као систематски процес прикупљања података) спроводи се континуирано и дугорочно за период 2021-2026. Евалуација (као анализа података и доношење оцене о успешности) вршиће се периодично-једном годишње и подносиће се извештај Скупштини општине. Финална евалуација обавиће се на крају 2026. године.

За успешно обављање мониторинга и евалуације користиће се стандардни сет алата међу којима су: евидентирање корисника, интервјуи са корисницима (упитници, разговори, анкете), извештавање и др.

Општински Савет за миграције који спроводи израду и имплементацију ЛАП-а ће бити одговоран за праћење и оцењивање успешности рада на имплементацији Локалног плана, а планом рада дефинисаће се начин организовања мониторинга и евалуације Локалног плана.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА ЋУПРИЈА – СКУПШТИНА ОПШТИНЕ

Број: 06-83-17 /2021 - 02 од 08. 06. 2021. године

ЗАМЕНИК ПРЕДСЕДНИКА
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ ЋУПРИЈА

Илија Пауновић, дипл.маш.инж

